

متن: صفحه ۳۱، مقدمه: صفحه ۳۰

گزینه «۲» ۲۰۴۸

افکار و اعتقادات هر فرد، مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای اوست. هر سبکی از زندگی، ریشه در آدیشه‌های خاصی دارد و از جهان‌بینی ویژه‌ای سرجشمه می‌گیرد. در نتیجه، افکار و اعتقادات هر فرد، همان جهان‌بینی اوست که زاینده (ایجادکننده) شیوه و سبک زندگی انسان است.

متن: صفحه ۳۱ / آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۲۰۴۹

گزینه «۱» ۲۰۴۹

مفهوم جملات مطرح در صورت سؤال آن است که، توحید در نظر و عقیده، توحید در عمل را به همراه خواهد داشت. بنابراین مفهوم: «گام‌نهادن در مسیر توحید عملی، بازتاب اعتقاد به توحید و ایمان به خداوند است.» صحیح است.

آیدای که به این رابطه علیت اشاره دارد، آیه ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ فَاعْبُدُوهُ﴾ می‌باشد زیرا می‌فرماید چون خداوند، پروردگار جهان است، پس باید او را عبادت کرد.

آیه: تدبیر در قرآن (۲)، صفحه ۲۰۵۰

گزینه «۳» ۲۰۵۰

این سؤال را باید با توجه به آیه ۱۱ سوره حج پاسخ داد:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حِرْفٍ از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند. **فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ أَطْمَأَنَّ بِهِ** پس اگر خیری به او رسد، دلش به آن آرام می‌گیرد. **وَإِنْ أَصَابَهُ فَتْنَةٌ أَتَلَقَّبُ عَلَى وَجْهِهِ...** و اگر رنجی به او رسد، از خدا روی گردان می‌شود. **ذَلِكَ هُوَ الْخَسْرَانُ الْمُبِينُ** این همان زبان آشکار است.

طبق مقاھیم بالا، افرادی که در برابر خیر و رنج دو روش متفاوت پیش می‌گیرند، خدا را مقطعي و فقط هنگام وسعت و آسودگی عبادت و بندگی می‌کنند و این عمل آن‌ها در آخر آیه، زبان آشکار نامیده شده است.

آیه: فرقان، ۴۳

گزینه «۱» ۲۰۵۱

خداوند، برای کسی که هوای نفس خود را خدای خود گرفت، می‌فرماید: **﴿أَرَيْتَ مِنْ اتَّخَذَ الْهَهُ هَوَاهُ إِنَّهُ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا﴾**

متن: صفحه ۳۱ / تدبیر در قرآن، صفحه ۲۰۵۲

گزینه «۲» ۲۰۵۲

کسی که بندۀ خداست و او را می‌پرستد، از خدا اطاعت می‌کند و جهت زندگی خود را خدا قرار می‌دهد. چنین انسانی در مسیر توحید گام برداشته و به توحید عملی رسیده است. در نتیجه جهت زندگی را خدایی کردن، نشانه وصول به مرحلۀ توحید عملی است.

عبارت «فاعبدوه» در آیه ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾ بیانگر توحید عملی است.

متن: صفحه ۳۲

گزینه «۱» ۲۰۵۳

در بعد فردی توحید عملی می‌گوییم: این فرد می‌کوشد، تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد. در انتخاب همسر، شغل، دوست، در چگونگی تحصیل، تفریح، ورزش و حتی در انتخاب نوع پوشش، خدا را در نظر می‌گیرد.

برای یک انسان موحد، جهان معنای خاص خود را دارد. از نظر او هیچ حادثه‌ای در عالم بی‌حکمت نیست، گرچه حکمت آن را نداند. او باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست، بلکه بستری برای رشد و شکوفایی اوست.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۲۰۵۴

گزینه «۳» ۲۰۵۴

این سؤال را باید با توجه به آیه ۵۱ سوره آل عمران پاسخ داد که می‌فرماید: **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾**. طبق این آیه، راه درست زندگی، اطاعت و بندگی خداست و علت آن، توحید در رویت است؛ یعنی جون خدا پروردگار هستی و پشتیبان جهان است، باید او را عبادت کرد.

پ.ن: مالکیت سود و زیان همه موجودات، بیانگر توحید در مالکیت است.

آیه: فرقان، ۴۳

گزینه «۱» ۲۰۵۵

با توجه به ابتدای آیه که می‌فرماید: **﴿أَرَيْتَ مِنْ اتَّخَذَ الْهَهُ هَوَاهُ﴾**، امر مورد نکوهش خداوند، اتخاذ هوای نفس به عنوان معبد خود است. از آن‌جا که معبد قراردادن هوای نفس، به بعد فردی مربوط است، این آیه بیانگر شرک عملی در بعد فردی آن است.

۲۰۵۶ گزینه «۳» درس ۹ - دهم / ۵ - یازدهم

با توجه به این که در توحید عملی می‌گوییم: کسی که بندۀ خداست و او را می‌پرستد، خدا را محبوب و معبد خود می‌داند، آیه ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُ حَبَّةً لَّهُ﴾ «و مؤمنان به خدا محبت بیشتری دارند» بیانگر توحید عملی است.

هم‌چنین با توجه به این که در توحید عملی می‌گوییم: بندۀ خدا از او اطاعت می‌کند، آیه ﴿قُلْ إِنْ كَنْتَ مُتَحَبِّبُ اللَّهِ فَاتَّبِعْنِي﴾ نیز بیانگر توحید عملی است. آیه ﴿إِنَّمَا وَلِكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾ ولقی و سرپرست مسلمانان را خدا و رسولش و امامان معصوم بیان نموده و در نتیجه بیانگر توحید در ولایت است.

آیه: ممتحنه، ۱ ۲۰۵۷ گزینه «۴»

این سؤال را باید با توجه به مفهوم آیه پاسخ داد. این آیه می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید، به گونه‌ای که با آنان مهریانی کنید. حال آن که آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند» این آیه، مسلمانان را از دوستی با دشمنان خدا، بحدر می‌دارد و علت و چراًی آن که همان کفر به دین حق است را بیان می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این آیه به خطر ظالمان و مستکران اشاره ندارد. در نتیجه گزینه «۱» نادرست است.

گزینه «۲»: این آیه در خصوص اطاعت از کافران نمی‌باشد، بلکه در مورد عدم دوستی با دشمنان خداست. در نتیجه گزینه «۲» نیز نادرست است.

گزینه «۳»: این آیه به مسلمانان، دستور دشمنی با کافران نمی‌دهد، بلکه می‌گوید با چنین افرادی نباید دوستی کرد.

۲۰۵۸ گزینه «۳» متن: صفحه ۳

جامعه‌ای که در مسیر توحید اجتماعی حرکت می‌کند، اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن نیز به سوی اجرای فرمان‌های خدای یگانه پیش می‌رود و به صورت جامعه‌ای عدالت گستر درمی‌آید: عدالت‌گسترش

جامعه‌توحیدی، با آنان که نسبت به خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند، دوستی نمی‌کند و با ظالمان مبارزه می‌کند: دوستی نکردن با دشمنان خدا و مبارزه با ظالمان.

۲۰۵۹ گزینه «۳» متن: صفحه ۳

میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید رابطه متقابل وجود دارد. هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند، ارکان جامعه نیز بیشتر رنگ توحیدی به خود می‌گیرند، همان‌طور که هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای فرمان‌های باشد، زمینه برای رشد انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه آسان‌تر می‌گردد.

۲۰۶۰ گزینه «۳» آیه: ممتحنه، ۱

با توجه به آیه ۱ سوره ممتحنه که می‌فرماید: «يا اتها الذين آمنوا لا تتخذوا عدوئي و عدوكم اوليه تلقون اليهم بالمؤذه وقد كفروا بما جاءكم من الحق»، «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید، به گونه‌ای که با آنان مهریانی کنید، حال آن که آنان به دین حقی که برای شما آمده است کفر ورزیده‌اند». مؤمنان از مهریانی با دشمن خدا نهی شده‌اند و علت آن، کفرورزی به دین حق است.

۲۰۶۱ گزینه «۲» متن: صفحه ۳۳ حدیث: صفحه ۳

انسان موحد، موجودات جهان را مخلوق خداوند می‌بیند و می‌داند که خداوند، او را در برابر شان مسئول قرار داده است. به همین جهت، امام علی علیه السلام می‌فرماید: «تقوی الهی پیشه زمان خود و همه مردمی که به خدا ایمان دارند، می‌فرماید: تقوی الهی پیشه کنید، هم در مورد بندگان خدا، هم در مورد شهراها و هم آبادی‌ها، چرا که شما در برابر همه این‌ها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان مسئولید».

۲۰۶۲ گزینه «۳» آیه: تدبیر در قرآن (۲)، صفحه ۳

این آیه را باید با توجه به آیه ۱۱ سوره حج پاسخ داد. این آیه می‌فرماید: «و من الناس من يعبد الله على حرف فان اصحابه خير اطمأن به و ان اصحابه فتنه انقلب على وجهه خسر الدنيا والآخرة ذلك هو الخسran المبين»: «از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند. پس اگر خیری به او رسد،

دلش آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود. او در دنیا و آخرت، هر دو زیان می‌بیند و این همان، زیان آشکار است. با توجه به این مفهوم، گزینه «۳» صحیح است.

ب د: گزینه «۴» را بدان جهت رد می‌کنیم که آرامشدن دل پس از خیرات مادی، مصدق زیان‌کاری نیست، بلکه دوگانه بودن عمل هنگام رسیدن خیر و زیان، مورد نکوهش است.

من: صفحه ۲۴۴ ترکیبی: درس ۱۰ - یازدهم ۲۰۵۳ گزینه «۲»

بعد اجتماعی توحید به معنای قرارگرفتن همه ارکان یک نظام اجتماعی در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.

وقتی یک نظام اجتماعی توحیدی است که حاکم و زمامدار آن، براساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده، دارا باشد. برخورداری از شرایط تعیین شده توسط خداوند، همان مفهوم مشروعيت است.

من: صفحه ۲۴۴ گزینه «۱» آیه: تدبیر در قرآن (۲)، صفحه ۲۴۴

تسليیم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌بزیری از طاغوت، باعث می‌شود شخص، درونی نازارم و شخصیتی نایابیار داشته باشد. آیه‌ای که به شخصیتی نایابیار در انسان مشرک اشاره دارد، آیه «و من الناس من يبعد الله على حرف...» می‌باشد، زیرا این آیه می‌فرماید انسان مشرک در بلایی، از خدا رویگردان می‌شود.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۲۲۲ گزینه «۳»

با توجه به آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبُّهُ وَرَبُّكُمْ فَإِنَّمَا هُوَ حِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ»، نتیجه اعتقاد به توحید در روبیت، پرستش و بندگی خداوند است و خداوند، آن را عبارت: «هذا حِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ» تکمیل کرده است.

آیه: تدبیر در قرآن (۲)، صفحه ۲۰۶۴ گزینه «۲»

این سؤال را باید با توجه به آیه ۱۱ سوره حج پاسخ داد. این آیه می‌فرماید: «و من الناس من يعبد الله على حرف فان اصحابه خير اطمأن به و اصحابه فتنه انقلب على وجهه»: «از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند. پس اگر خیری به او رسد، دلش آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود». عبادت می‌کند و این شرک زمانی در عمل خود را نشان می‌دهد که بلایی به او رسد.

من: صفحه ۲۰۶۷ گزینه «۱» آیه: تدبیر در قرآن (۲)، صفحه ۲۰۶۷ گزینه «۲»

اگر در جامعه‌ای، توحید نباشد، تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد و امکان رشد و تعالی از بین رسود. بنابراین دوری از تفرقه و تضاد با تمکن به توحید و یکتاپرستی و قرارگرفتن در سایه حکومت الهی میسر می‌گردد و نشانی از برخورداری از بعد اجتماعی توحید عملی است.

من: صفحه‌های ۳۶ و ۳۷ گزینه «۳»

امروزه بسیاری از انسان‌ها، جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند و بدون توجه به نظر و رأی مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هرگونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند. این افراد و جوامع، در واقع خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده جهان می‌پندارند که از جمله بیامدهای آن، تخریب محیط زیست، آلودگشدن طبیعت، پیداشدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند و مانند آن‌هاست.

من: صفحه‌های ۳۲ و ۳۵ گزینه «۴»

جامعه موحد با ظالمان مبارزه می‌کند. بنا به فرمان خداوند، از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند: بعد اجتماعی. موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است. در مقابل سختی‌ها و مشکلات صبور و استوار است: بعد فردی

ارتبط مفهومی بیت آیه ۲۰۷۰ گزینه «۲»

مفهوم بیت مطرح در صورت سؤال آن است که: هیچ کس را بهتر از خداوند که معبد واقعی است، ندیدم حتی با وجود این که، خداوند را در مخلوقات بسیاری دیدم. کسی که جز خدا را معبود خود قرار داده، در تضاد با این بیت عمل نموده است. گزینه‌ای که به این مفهوم اشاره دارد، آیه «ارایت من اتخاذ الهه هواه» است.

گزینهٔ ۳۰۷۷

ارتباط مفهومی: بیت/آیه/ترکیبی: درس‌های ۱ و ۷ - دوازدهم

- بیت «بر آستان جانان گر سر توان نهادن / گلبانگ سربلندی بر آسمان توان زد» پیرامون بندگی و توحید عملی است و با عبارت قرائی «و اعتمدو به: به او تمک جستند» مرتبط است.

- بیت «ما که باشیم ای تو ما را حان جان/ تا که ما باشیم با تو در میان» به بی‌نیازی خدا و قدر مخلوقات اشاره دارد و با عبارت ﴿الْقَوْمُ الْفَقَرَاءُ إِلَيْهِ اللَّهُ...﴾ هم‌مفهوم است.

- بیت «نظیر دوست ندیدم، اگرچه از مه و مهر/ نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست» به یکتایی و بی‌همتایی خداوند اشاره دارد و با عبارت ﴿وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كَفُواً أَحَدٌ﴾ مرتبط است.

متن: صفحه‌های ۳۲ و ۳۳

گزینهٔ ۴۰

کسانی که مصداق آیه مطرح در صورت سؤال هستند، توحید عملی دارند و بندگی خدا را می‌کنند.

- انسان موحد چون زندگی خود را براساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، شخصیتی ثابت و پایدار دارد.

- از نظر انسان موحد هیچ حادثه‌ای در عالم بی‌حکمت نیست، گرچه حکمت آن را نداند، از همین‌رو موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است.

- انسان موحد موجودات جهان را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند او را در برایشان مسئول قرار داده است. امام علی ع در این باره می‌فرمایند: «تفوای الهی پیشنه کنید، هم در مورد بندگان خدا...»

آیه: ممتحنه، ۱/ متن: صفحه‌های ۳۲ و ۳۶

گزینهٔ ۴۰

- علت دوستی نکردن جامعه توحیدی با دشمنان خدا در عبارت «قد کفروا بما جاءكم من الحق: حال آن که آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند» بیان شده است.

- شرکی که پیچیده‌تر از شرک قدیم است: بسیاری از انسان‌ها در واقع خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده (رب) جهان می‌پندارند که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط زیست و ... است.

- میریان تأثیرگذاری توحید بستگی به درجه ایمان افراد به توحید و یکتاپرستی دارد.

گزینهٔ ۲۰۸۰

ارتباط: بیت/آیه/ترکیبی: درس‌های ۱ و ۹ دهم/ درس‌های ۱ و ۴ - دوازدهم

بیت «سر ارادت ما و آستان حضرت دوست ... به بندگی خدا و توحید عملی اشاره دارد. بررسی آیات:

- «يَسَأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ...» ← نیازمندی مخلوقات به خدا در بقا (نامرتبط)

- «اسْتَجِبُوا لِلَّهِ وَلِلَّهُوَ أَذْعَاكُمْ...» ← پذیرش دین الهی و بندگی خدا (مرتبه)

- «وَالَّذِينَ آمَنُوا اشْدَدُ حَبْتَهُ لِلَّهِ» ← ایمان به خدا و محبت به او (نامرتبط)

- «قُلْ أَنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَ...» ← زندگی برای خدا و بندگی او (مرتبه)

- «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا...» ← جهاد در راه خدا و بندگی او (مرتبه)

- «وَاصْبِرْ عَلَى مَا اصْبَكَ...» ← صبر در مقابل سختی‌ها از ویژگی‌های انسان موحد (مرتبه)

گزینهٔ ۲۰۸۱

تدریج در قرآن (۲): صفحهٔ ۳۴ ترکیبی: درس‌های ۲ و ۴ - یازدهم

- «از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای آتشنا به هنگام وسعت و آسودگی [اعبادت و بندگی می‌کند (بندگی متزلزل و ایمان ضعیف)... او در دنیا و آخرت، [هر دو] زیان می‌بیند این همان زیان آشکار است.»

- عبارت «بریدون ان یتحاکموا الى الطاغوت: می‌خواهند داوری نزد طاغوت برنند» از آفات شرک عملی در بعد اجتماعی است.

- طبق آیه «و من یبتغ غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرين» هر کس دینی جز اسلام را برگزیند در آخرت از زیانکاران خواهد بود. بنابراین به لزوم پذیرش آخرین دین الهی اشاره دارد.

متن: صفحهٔ ۳۴

گزینهٔ ۲۰۷۱

تسليم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت، باعث می‌شود شخص، درونی نازارم و شخصیتی ناپایدار داشته باشد. زیرا هم هوای نفس هر روز خواسته جدیدی جلوی روی او قرار می‌دهد و هم قدرت‌های مادی هر روز رنگ عوض می‌کنند و او را به بردگی جدیدی می‌کشانند.

آیه: تدریج در قرآن (۲)، صفحهٔ ۳۴

گزینهٔ ۲۰۷۲

با توجه به آیه ﴿وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حِرْفٍ فَإِنَّ أَصْبَابَهُ خَيْرٌ اطْمَانٌ بِهِ وَ أَنْ اصْبَابَهُ فَتَنَّتْ أَنْفُلَهُ عَلَى وَجْهِهِ﴾ پرسنیشی که از روى ایمان باشد، همیشه و در همه‌حال یعنی هنگام خوشی و سختی اتفاق می‌افتد، اما افراد ضعیف‌الایمان، با کوچک‌ترین بلایی ایمانشان بر باد می‌رود. همچین طبق این آیه، راه مامون ماندن از خسارت هر دو دنیا، خروج از دسته‌ای است که فقط خدا را هنگام خوشی عبادت می‌کنند و چون بلایی به آن‌ها می‌رسد، از خدا رویگردان می‌شوند. در نتیجه رویگردانان دلخوش به بهره‌های زودگذر دنیا پاسخ صحیح است.

ب: معنای «امون‌ماندن»، ایمن‌بودن است.

متن: صفحه‌های ۳۶، ۳۴ و ۳۷

گزینهٔ ۲۰۷۳

- زندگی توحیدی شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در جهان‌بینی توحیدی دارد. این جمله بیانگر رابطه توحید در نظر و توحید در عمل است که در آیه: ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّكُمْ وَرَبَّكُمْ فَاعْبُدُوهُ﴾ به آن اشاره دارد.

- تسليم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت؛ به بعد فردی شرک عملی اشاره دارد. اما از آن‌جا که در ادامه می‌گوید شخص درونی نازارم و شخصیتی ناپایدار داشته باشد، آیه: ﴿وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حِرْفٍ﴾ پاسخ صحیح است.

- این افراد و جوامع در واقع خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده (رب) جهان می‌پندارند ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ الْعَالِيُّ﴾ که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط زیست و ... است.

متن: صفحه‌های ۳۱ تا ۳۵

گزینهٔ ۲۰۷۴

بررسی موارد:
الف) حمایت از محرومان و مستضعفان ← بعد اجتماعی توحید عملی و ثمرات آن. (نادرست)

ب) مشروعیت ولی فقیه ← بعد اجتماعی توحید عملی. (درست)

ج) مسئولیت در برابر مخلوقات جهان ← بعد فردی توحید عملی و ثمرات آن. (درست)

د) سخنان جعفر بن ابی طالب در حضور نجاشی ← بازتاب توحید در زندگی (توحید عملی). (نادرست) جهان‌بینی توحیدی به توحید در نظر اشاره دارد.

متن: صفحه‌های ۳۴ و ۳۵

گزینهٔ ۲۰۷۵

- بسیاری انسان‌ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده‌اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آن‌ها جایگاهی ندارد؛ زینت دنیا و لذات و شهوت‌های چنان در دلشان فزوی یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است.

- اگر قرار باشد همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند، تفرقه و تضاد جامعه را فرامی‌گیرد.

- تسليم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود شخص، درونی نازارم و شخصیتی ناپایدار داشته باشد.

آیه: حج، ۱۱ و فرقان: ۴۳ و ممتحنه: ۱

گزینهٔ ۲۰۷۶

- «ا رایت من اتخد الهه هوا فانت تكون عليه وکیلاً آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبد خود گرفت، آیا تو ضامن او می‌باشی [او به دفاع از او برمی‌خیزی]»

- «یا ایها آذین آمنوا لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء: ای کسانی که ایمان آورده‌اید دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید.»

- «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حِرْفٍ ... خَسِرَ الظَّنِيَا وَ الْآخِرَة: از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای آتشنا به زیان و هنگام وسعت و آسودگی [اعبادت] ایمان و بندگی می‌کند ... او در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند.»

متن: صفحه‌های ۳۲ و ۳۳ / ترکیبی: درس ۴ - دوازدهم

انسان موحد، چون زندگی خود را براساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، شخصیت ثابت و پایدار دارد و بخوردار از آرامش روحی است. تنظیم‌کردن زندگی براساس رضایت الهی، همان مفهوم اخلاص در بندگی خداست.

انسان موحد، در مقابل سختی‌ها و مشکلات، صبور و استوار است و آن‌ها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد.

تدریج در قرآن، صفحه ۳۴

معنای آیه مطرح در صورت سؤال این است: «از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنهای به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند، پس اگر خیری به او رسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود». این معنا را در گزینه‌ها بررسی می‌کنیم تا بینیم کدام گزینه پاسخ صحیح است.

گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): این گزینه مفهوم آیه: «أَرِيتَ مِنْ اتَّخَذَ الَّهَ هُوَاهُ» است.

گزینه (۲): آیه سؤال ارتباطی به اتخاذ دین از بزرگان و اجداد ندارد.

گزینه (۳): با توجه به این که آیه سؤال، می‌گوید برخی افراد فقط هنگام خوشی و آسودگی خدا را بندگی می‌کنند، در نتیجه به افراد سست‌عنصر و با ایمان ضعیف اشاره دارد که معیار حقانیت دین را مسائل مادی می‌پندازند؛ چراکه اگر بلایی به آن‌ها برسد، از خدا رویگردان می‌شوند.

گزینه (۴): آیه سؤال ارتباطی به بی‌رغبت شدن به امور دنیوی ندارد. علاوه بر آن، این گزینه از لحاظ مفهومی نیز غلط می‌باشد.

آیه: فرقان، ۴۳ / متن: صفحه ۳۴

در شرک عملی می‌گوییم: تسلیم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود، شخص، درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد. آیه‌ای که به شرک عملی اشاره دارد، آیه «أَرِيتَ مِنْ اتَّخَذَ الَّهَ هُوَاهُ» فاتن تکون علیه وکیلاً است.

تدریج در قرآن، صفحه ۳۴

انسان‌هایی که خدا را فقط هنگام وسعت و آسودگی عبادت می‌کنند، دچار شرک عملی هستند: «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حُرْفٍ فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ أَطْمَأْنَ بِهِ...» تسلیم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود شخص، درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد.

ب.ن. آیه: «لَا تَتَخَذُوا عَدُوِّي وَ عَدُوَّكُمْ أُولَاءِ...» بیانگر ویژگی جامعه توحیدی است که با دشمنان خدا دوستی نمی‌کند.

آیه: فرقان، ۴۳

با توجه به آیه «أَرِيتَ مِنْ اتَّخَذَ الَّهَ هُوَاهُ» افانت تکون علیه وکیلاً: «أَيَا دِيدِي آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت، آیا تو می‌توانی شامن او باشی (و به دفاع از او برخیزی؟) هدایتگری پیامبر ﷺ در مورد کسی بی‌تأثیر است که گرفتار شرک عملی در بعد فردی شده است. زیرا طبق عبارت: «فَإِنَّ فَاتِنَ تکون علیه وکیلاً»، پیامبر ﷺ نیز نمی‌تواند چنین شخصی را مجبور به عبادت خدا کند و در نتیجه هدایت ایشان نیز در او اثر ندارد.

گزینه ۱

آیه: تدریج در قرآن (۲)، صفحه ۳۴ / ترکیبی: درس ۶ - دوازدهم

کسانی که در عبادت مشمول عبارت: «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حُرْفٍ» هستند، کسانی‌اند که خدا را فقط هنگام وسعت و آسودگی و فقط با زبان، عبادت و بندگی می‌کنند، این افراد در مواجهه با سنت ابتلاء، با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید: «فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ أَطْمَأْنَ بِهِ وَ إِنْ أَصَابَهُ فَتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ» «پس اگر خیری به او برسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود». از خدا رویگردان می‌شوند.

ب.ن. کلمه «فتنه» در این آیه اشاره به سنت «ابتلاء» دارد.

تدریج در قرآن (۱): صفحه ۳۲

آیه «أَنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبَّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» نتیجه توحید در ربویت را توحید عملی معرفی می‌کند.

بررسی موارد:

(الف) تنها مسیر درست زندگی، توحید عملی و بندگی خداست، پس مسیر بندگی غیر خدا نتیجه‌ای جز سقوط ندارد. ✓

(ب) در آیه نتیجه توحید در ربویت را توحید عملی و قدم‌گذاشتن در مسیر درست زندگی بیان می‌کند. ✗

(ج) میزان تأثیرگذاری توحید عملی در زندگی انسان به درجه ایمان بستگی دارد و هر چه ایمان قوی‌تر باشد تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر است. ✓

(د) این آیه به ارتباط بعد فردی و اجتماعی توحید عملی اشاره ندارد. ✗

گزینه ۴

جمله شرطی در حدیث امام رضا علیهم السلام عبارت: «بشرطها و أنا من شروطها» بود که چون بر اطاعت از امام و ولایت ایشان در زندگی اجتماعی تأکید می‌کند، بیانگر بعد اجتماعی توحید است.

آیه‌ای که به توحید اجتماعی اشاره دارد، آیه «يَا إِيَّاهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخَذُوا عَدُوِّيْ وَ عَدُوَّكُمْ أُولَاءِ...» است.

آیه ۹

آیه «يَا إِيَّاهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخَذُوا عَدُوِّيْ وَ عَدُوَّكُمْ أُولَاءِ» با تأکید بر عدم دوستی با دشمنان خدا، بیانگر بعد اجتماعی توحید عملی است. دشمنی با باطل، بیانگر تبریز است.

آیه «أَرِيتَ مِنْ اتَّخَذَ الَّهَ هُوَاهُ» با تأکید بر عدم پیروی از هوا نفس، بیانگر اهمیت بعد فردی توحید عملی است.

آیه ۱۰

آیه «أَفَإِنْ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا» به پیامبر خدا می‌فرماید که تو نمی‌توانی مشرکان را اجبار به پذیرش هدایت کنی و ضامن آن‌ها در اجرای فرامین الهی باشی. این مفهوم بیانگر اختیار انسان است که با آیه «أَنَا هَدِينَاهُ التَّسْبِيلُ إِمَّا شَاكِرًا وَ إِمَّا كَفُورًا» مرتبط است.

هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشد، زمینه برای رشد انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه آسان‌تر می‌گردد.

آیه ۱۱

کسی که مصادق عبارت: «مِنْ اتَّخَذَ الَّهَ هُوَاهُ» است، گرفتار شرک عملی است.

بسیاری از انسان‌ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده‌اند که: خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آن‌ها جایگاهی ندارد. زینت دنیا و لذات و شهوات چنان در دلشان فزونی یافته که جای برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است.

ب.ن. آیه: «أَنَّ فَاتِنَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا» بدان علت نادرست است که گفته: «در دنیا خود را مشغول و سرگرم نموده است.» در حالی که عبارت درست آن این است: «مشغول امور دنیوی شده‌اند». زیرا همه انسان‌ها در دنیا مشغول و سرگرم به کاری هستند و فقط زمانی نادرست است که انسان خود را فقط مشغول امور دنیوی می‌کند.

آیه ۱۲

جامعه توحیدی، حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت نداده است، نمی‌پذیرد و با دشمنان خدا، دوستی نمی‌کند و به این سخن خداوند گوش فرامی‌دهد که فرموده است: «يَا إِيَّاهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخَذُوا عَدُوِّيْ وَ عَدُوَّكُمْ أُولَاءِ»

آیه ۱۳

جامعه توحیدی، حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت نداده است، نمی‌پذیرد و با دشمنان خدا، دوستی نمی‌کند و به این سخن خداوند گوش فرامی‌دهد که فرموده است: «يَا إِيَّاهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخَذُوا عَدُوِّيْ وَ عَدُوَّكُمْ أُولَاءِ»

آیه ۱۴

آیه مطرح در صورت سؤال می‌فرماید که چون خداوند، رب و پروردگار انسان است، پس باید او را پرستش کرد؛ یعنی ربویت الهی، علت و خاستگاه پرستش خداوند و توحید عملی است.

آیه ۱۵

آیه مطرح در قرآن، صفحه ۳۲

آیه «أَنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبَّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» نتیجه توحید در ربویت را توحید عملی معرفی می‌کند.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

آیه مطرح در صورت سؤال بیانگر یک رابطه علیت است: توحید در روایت علت توحید عملی است.

إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ همانا خداوند، پروردگار من و شماست: توحید در روایت: علت ف پس: نشان دهنده نتیجه

فَأَعْبُدُهُ او را بندگی کنید: توحید عملی: نتیجه گزینه‌ای که به این مفهوم اشاره دارد، گزینه (۴) است: با اعتقاد به این که خدا تنها اداره‌کننده جهان است (توحید در روایت)، در می‌یابیم که تنها وجود شایسته پرستش، خداست (توحید عملی).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این گزینه می‌گوید توحید در مالکیت، علت توحید در روایت است که طبق مفهوم آیه نادرست است.

گزینه (۲): آگاهی از توحید در روایت موجب نمی‌شود که انسان در صراط مستقیم قرار گیرد، بلکه عبادت و بندگی خدا (توحید عملی) موجب می‌شود انسان در راه راست قرار گیرد.

گزینه (۳): این آیه اشاره‌ای به اطاعت از رسول خدا و امامان معصوم نکرده است.

متن: صفحه ۳۱ آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

تسليم خداوند بودن و انجام کارها برای رضایت او، بیانگر توحید عملی یا توحید در عبادت است و عبارت: **﴿فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾** بیانگر آن است.

متن: صفحه ۳۱ آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

تسليم خداوند بودن مربوط به توحید در عبادت یا توحید عملی است که آیه **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَأَعْبُدُهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾** با کلمه «**فَأَعْبُدُهُ**» بیانگر آن است.

متن: صفحه ۳۴ آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۱

در بعد اجتماعی توحید عملی می‌گوییم: وقتی یک جامعه توحیدی است که حاکم آن براساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است، دارا باشد. در نتیجه سرسپردگی در برابر پیامبر و جانشینان منصوص الهی او، بعدی از ابعاد توحید در عبادت یا توحید عملی است.

عبارت: **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ﴾** بیانگر توحید در روایت است.

متن: صفحه ۳۶ آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ توحید ربوی

فَأَعْبُدُهُ توحید عملی

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

نتیجه توحید در عقیده و نظر که همان توحید در خالقیت، مالکیت، ولایت و روایت است، توحید در عمل یا توحید عملی است. این مفهوم از آیه **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَأَعْبُدُهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾** به دست می‌آید، زیرا می‌فرماید چون

خداوند، پروردگار همه‌چیز است، پس باید از او اطاعت کرد.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

نتیجه و بازتاب آشنازی با توحید در خالقیت و توحید ربوی، توحید در عمل

یا توحید عملی است. این مفهوم از آیه **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَأَعْبُدُهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾** دریافت می‌شود. زیرا این آیه می‌فرماید چون خداوند، پروردگار

همه‌چیز است، پس باید در عمل نیز از او اطاعت کرد.

ب.ن: حرف «ف» در کلمه «فَاعْبُدُهُ» بیانگر این رابطه علیت و نتیجه بودن است.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

توحید در روایت از عبارت: **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ﴾** برداشت می‌شود و توحید عملی از عبارت: **﴿فَاعْبُدُهُ﴾**. تنها آیه‌ای که به هر دو مرتبه توحید اشاره نموده، گزینه (۱) است.

آیه: تدبیر در قرآن (۲)، صفحه ۳۴

این سؤال را باید با توجه به آیه ۱۱ سوره حج پاسخ داد: و من التاس من يعبد الله على حرف از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند: گروهی که به صورت مقطعی خدا را عبادت می‌کنند.

فان اصحابه خير اطمأن به پس اگر خیری به او رسد، دلش به آن آرام می‌گیرد: حال این گروه در خیر

وان اصحابه فتنة انقلب على وجهه و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود: حال این گروه در بلا

با توجه به این مفاهیم، گزینه (۱) صحیح است.

تدبیر در قرآن (۲): صفحه ۳۴

این سؤال را باید طبق عبارات آیه پاسخ داد:

و من التاس من يعبد الله على حرف از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کناره‌ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی) عبادت و بندگی می‌کند: پرسش از روی تردید و ایمان ضعیف

فان اصحابه خير اطمأن به و ان اصحابه فتنة انقلب على وجهه پس اگر خیری به او برسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود:

مصادیق پرسش از روی تردید

خسر الدنيا والآخرة و در دنیا و آخرت، هر دو زیان می‌بینند: سرنوشت این افراد، زیان دیدن در دنیا و آخرت

متن: صفحه ۳۵ آیه: ۲۰۷

میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید، رابطه متقابل وجود دارد. اگر قرار باشد همه مردم فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند (دورشدن مردم یک جامعه از توحید)، تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد. در چنین جامعه‌ای، روزی‌روز انسان‌های ستمگر بیشتر قدرت پیدا می‌کنند. در نتیجه (پیامد)، دیگر سخنی از حاکمیت خداوند و فرمان‌های او نیست، بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست.

متن: صفحه ۳۶ و ۳۷ آیه: ۲۰۸

امروزه، بسیاری از انسان‌ها جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند و بدون توجه به نظر و رأی مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هرگونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند. برخی از این انسان‌ها، مانند فرعون که «انا ربکم الاعلى» می‌گفت و خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می‌کرد، خود را مالک دیگر جوامع می‌پندارند و برای آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

با توجه به آیه **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾** همانا خداوند پروردگار من و پروردگار شماست. پس او را بندگی کنید که این راه راست و درست است.« نتیجه اعتقاد به توحید در روایت، توحید در عبادت است، یعنی اگر کسی بدیرد که خداوند، پروردگار جهان است، در عمل نیز او را می‌پرسید و از او اطاعت می‌کند.

متن: صفحه ۳۵ آیه: ۲۰۹

اگر هر یک از افراد جامعه، خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند، دچار شرک عملی یا عبادی در بعد اجتماعی شده‌اند.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحه ۳۲

با توجه به آیه **﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَأَعْبُدُهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾** چون خداوند، پروردگار همه‌چیز است، پس باید فقط او را بندگی کرد و بندگی کرد و درست زندگی است.

۲۱۱۰ گزینهٔ ۴ درس ۲ - دوازدهم

تسلیم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت، باعث می‌شود شخص، درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد. در نتیجه، پرسش و اطاعت از غیرخدا، موصوف به شرک عملی است و ناپایدار شدن انسان با جهت‌گیری‌های متفرق، نشانه گرفتارآمدن به شرک در عبادت در بعد فردی است.

متن: صفحهٔ ۲۳۵ آیه: ممتحنه، ۱

۲۱۱۷ گزینهٔ ۱

در بعد اجتماعی توحید عملی می‌گوییم: جامعهٔ توحیدی به سوی وحدت و هماهنگی حرکت می‌نماید و این وحدت و هماهنگی را با تمسک به توحید و یکتاپرستی و قرارگرفتن در سایهٔ حکومت الهی می‌توان به دست آورد. در نتیجه، تحقق بعد اجتماعی توحید عبادی، مرهون تشکیل نظام الهی است. آیهٔ ﴿يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا عدوّي و عدوّكم اولياء﴾ با تأکید بر عدم دوستی با دشمنان خدا به بعد اجتماعی توحید عملی اشاره دارد.

متن: صفحهٔ ۲۳ و ۲۴ گزینهٔ ۳

۲۱۱۸ گزینهٔ ۳

در بعد اجتماعی توحید عملی می‌گوییم: وقتی یک نظام اجتماعی توحیدی است که حاکم و زمامدار آن براساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است، دارا باشد؛ در نتیجه، اطاعت از رسول گرامی اسلام ﷺ و اطاعت از جانشینان آن حضرت، لازمهٔ توحید عملی است. توحید عملی، نتیجهٔ توحید ربوی است. زیراطق آیهٔ ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَاعْبُدُوه﴾ می‌گوییم: چون خداوند، پروردگار جهان است، شایستهٔ پرسش و عبادت است.

آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحهٔ ۲۲

۲۱۱۹ گزینهٔ ۲

مفهوم آیهٔ ۵۱ سوره آل عمران به این صورت است:

إنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ هُمَا خَدَاوَنَدَ پَرُورِدَگَارَ مَنْ وَ پَرُورِدَگَارَ شَمَاسَتْ: تَوْحِيدُ دَرْ

ربویت: علت

ف پس: رابطهٔ علیت

اعبدُوه او را بندگی کنید: توحید در عبادت: معلول

از این مفهوم می‌فهمیم که: چون خداوند، رب جهان است، پس فقط باید او را بندگی و عبادت کرد؛ توحید در عبادت، میوهٔ درخت توحید در ربویت است.

۲۱۱۱ گزینهٔ ۱ آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحهٔ ۳۲

در بعد اجتماعی توحید عملی می‌گوییم: وقتی یک جامعهٔ توحیدی است که حاکم آن براساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است، دارا باشد؛ در نتیجه، اطاعت از رسول گرامی اسلام ﷺ و اطاعت از جانشینان آن حضرت، لازمهٔ توحید عملی است. توحید عملی، نتیجهٔ توحید ربوی است. زیراطق آیهٔ ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَاعْبُدُوه﴾ می‌گوییم: چون خداوند، پروردگار جهان است، شایستهٔ پرسش و عبادت است.

إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ تَوْحِيدُ در ربویت: علت

ف پس: نشان‌دهندهٔ رابطهٔ علیت

اعبدُوه توحید عملی: معلول و نتیجه

۲۱۱۲ گزینهٔ ۲

۲۱۱۲ گزینهٔ ۲ - دوازدهم / آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحهٔ ۳۲

خالق کل شیء توحید در خالقیت

انَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ تَوْحِيدُ در ربویت

فاعبدُوه توحید در عبادت

۲۱۱۳ گزینهٔ ۲

۲۱۱۳ گزینهٔ ۲ - دوازدهم / آیه: تدبیر در قرآن (۱)، صفحهٔ ۳۲

در شرک در عبادت در بعد اجتماعی می‌گوییم: اگر قرار باشد همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند، ترقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد. در چنین جامعه‌ای انسان‌های ستمگر بیشتر قدرت پیدا می‌کنند. در نتیجهٔ حاکمیت نظام سلطه آن گاه بدون مانع ایجاد می‌شود که انسان به شرک در عبادت در بعد اجتماعی گرفتار شود.

آیه‌ای که به توحید در عبادت، اشاره دارد، آیهٔ ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَ رَبِّكُمْ فَاعْبُدُوه﴾ است. در نتیجهٔ در جامعهٔ شرک‌آلود، پیام این آیه که همان توحید عملی است، به فراموشی سپرده می‌شود.

ب.ن: کلمه «رادع» به معنای «مانع» و «بازدارنده» است.

۲۱۱۴ گزینهٔ ۳

۲۱۱۴ گزینهٔ ۳ - صفحهٔ ۳۲ و ۳۵

در بعد فردی توحید عملی می‌گوییم: هر کسی در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند و او را پیرستد، گام در مسیر توحید عملی گذاشته است. در نتیجه توحید عبادی در فرد به صورت پرسش و اطاعت از خداست.

در بعد اجتماعی توحید عملی می‌گوییم: جامعه‌ای که در مسیر توحید اجتماعی حرکت می‌کند، اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن نیز به سوی اجرای فرمان‌های خدای یگانه پیش می‌رود و به صورت جامعه‌ای عدالت‌گستر حرکت می‌نماید؛ در نتیجهٔ تجلی توحید عبادی در جامعه، تحقق قسط و عدالت است.

۲۱۱۵ گزینهٔ ۳

در شرک عملی در بعد فردی می‌گوییم: تسلیم‌بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود شخص، درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد. در نتیجهٔ رویش نهال شوم سلب‌کنندهٔ آرامش، بازتاب و نتیجه گرفتارآمدن به شرک عملی در بعد فردی است.

۲۱۱۶ گزینهٔ ۴

در شرک عملی در بعد فردی می‌گوییم: اگر کسی دل به هوای نفس سپرده و او را معبود خود قرار دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها برآید، چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است.

